

**Prof. dr hab. Magdalena Musiał-Karg**  
**Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa**  
**Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**

Recenzja rozprawy doktorskiej Pani mgr Natalii Broś-Szczęsnej pt.  
**„Dyplomacja publiczna Szwecji”**, Wrocław 2023, ss. 276,  
napisanej pod kierunkiem dr hab. Magdaleny Ratajczak, prof. UWr  
(promotor pomocniczy: dr Justyna Arendarska)

### **Uwagi ogólne**

Dyplomacja publiczna jest pojęciem szerokim i obejmuje wiele form międzynarodowej komunikacji politycznej, której zamierzeniem jest wspieranie osiągnięcia celów państwa za granicą poprzez wpływanie na opinię publiczną. Podmiotami dyplomacji publicznej nie są wyłącznie rządy, ale także szereg innych podmiotów, do których zaliczyć można organizacje pozarządowe i innych uczestników stosunków międzynarodowych, którzy mogą mieć wpływ na wizerunek danego państwa i społeczeństwa.

O dyplomacji publicznej mowa tam, gdzie państwa i „aktorzy niepaństwowi” używają mediów i innych kanałów komunikacji do wpływania na postawy społeczne i kształtowanie opinii publicznej za granicą, by uzyskać zrozumienie czy poparcia dla polityki zagranicznej prowadzonej przez dane państwo (K. Rybka-Iwańska, 2018). Za Josephem S. Nye uznać można, że dyplomacja publiczna to współcześnie jedno z narzędzi *soft power* (J.S. Nye, 2004, 2010).

Niewątpliwie w obecnej sytuacji geopolitycznej dyplomacja publiczna nabiera coraz większego znaczenia jako ważne narzędzie w polityce zagranicznej państw.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska pt. „Dyplomacja publiczna Szwecji” dotyczy zatem problematyki istotnej, zarówno z punktu widzenia teorii, jak i praktyki związanej z kreowaniem polityki zagranicznej i wizerunkiem państwa. Dysertacja jest niezwykle ciekawą i wielowątkową analizą dyplomacji publicznej i narzędzi wykorzystanych w jej ramach na przykładzie Królestwa Szwecji.

Należy zauważyć, iż w rezultacie aktywnych działań szwedzkich władz i społeczeństwa w tym zakresie przez kilka dekad, Szwecja zyskała reputację postępowego, demokratycznego państwa o wysokim standardzie życia, zdolnego nie tylko odpowiadać na współczesne wyzwania międzynarodowe, ale również wyznaczać własne kierunki i trendy w kreowaniu polityki międzynarodowej. Szwecja jest zaliczana do państw dobrze ocenianych w aspekcie

wizerunku międzynarodowego czy marki państwowej, o czym świadczy np. jej 9. (pozycja w Country Brand Index 2021-2023 opracowanym przez FutureBrand).

Tematyka recenzowanej rozprawy doktorskiej jest więc niezwykle istotna z perspektywy badawczej i na pewno warta naukowej eksploracji. Od długiego czasu niemalejące zainteresowanie tym obszarem w naukach społecznych, a także aktualność tematyki – wydają się być jednymi z najważniejszych argumentów uzasadniających podjęcie przez Doktorantkę badań nad tym zagadnieniem.

### **Struktura pracy.**

Rozprawa doktorska Pani mgr. Natalii Broś-Szczęsnej pt. „**Dyplomacja publiczna Szwecji**” liczy 276 stron i tworzy logiczną i wewnętrznie spójną całość złożoną ze *Wstępu*, pięciu rozdziałów: *Soft Power* (Rozdział 1); *Dyplomacja publiczna* (Rozdział 2); *Szwedzki model państwa* (Rozdział 2); *Polityka zagraniczna Szwecji* (Rozdział 4); *Dyplomacja publiczna Szwecji* (Rozdział 5), *Zakończenia* oraz Bibliografii.

Pracę otwiera *Wstęp*, w którym Autorka precyzyjnie określa przedmiot badań i problem badawczy, analizuje stan badań nad podjętym w pracy zagadnieniem, wskazuje cele badawcze, do których przyporządkowuje konkretne pytania badawcze, a następnie formułuje hipotezy badawcze, które zamiesza zweryfikować w toku prowadzonych badań. W tej części rozprawy Doktorantka przedstawiła także strukturę rozprawy, nakreślając zawartość poszczególnych rozdziałów. Podjęty w dysertacji problem badawczy został dokładnie wskazany w części wstępnej pracy. Merytoryczną część pracy zamyka *Zakończenie*, w którym Autorka ustosunkowuje się do problematyki badań, prezentując główne wnioski, wynikające z przeprowadzonej analizy. W pracy brakuje spisów tabel i rysunków, a także streszczeń w jęz. polskim i angielskim

Autorka, dzieląc pracę na pięć rozdziałów, wybrała ujęcie problemowo-chronologiczne. Rozważania w rozprawie są prowadzone w sposób logiczny i odpowiadający właśnie takiej strukturze pracy.

W związku z tak przyjętym podziałem dysertacji mgr N. Broś-Szczęsna sformułowała dwie hipotezy badawcze: 1. Szwedzka dyplomacja publiczna posiada unikalny charakter, silnie związany z tożsamością i modelem państwa, powszechnie wyznawanymi normami i wartościami jej społeczeństwa, odzwierciedlającymi się w polityce zagranicznej; 2. Dzięki wykorzystaniu dyplomacji publicznej przez Szwecję jej rola i znaczenie w stosunkach międzynarodowych są wzmacniane, co w konsekwencji przekłada się na osiąganie jej celów polityki zagranicznej.

Zarówno, hipotezy, jak i pytanie badawcze (które przyporządkowane są celom rozprawy) sformułowano dojrzałe i interesująco. W odniesieniu do hipotez badawczych mam wątpliwości co do sposobu ich sformułowania. Hipoteza badawcza to naukowe przypuszczenie, założenie wystąpienia określonego zjawiska, wydarzenia, procesu w konkretnym czasie, okolicznościach czy miejscu. Hipoteza badawcza po przeprowadzeniu badania może zostać potwierdzona bądź odrzucona. Obie hipotezy (choć nieco bardziej H1) sformułowane w doktoracie Pani mgr Broś-Szczęsnej brzmią nieco jak tezy (twierdzenia), które Autorka zamierza potwierdzić niż zweryfikować.

W dalszej części *Wstępu* Autorka zarysowuje zakres przedmiotowy swojej analizy, wskazując, czego będą dotyczyły kolejne rozdziały. Treść poszczególnych rozdziałów odpowiada ich tytułowi, a poszczególne podrozdziały tworzą spójną i logiczną całość.

W pierwszym rozdziale poruszono kwestie związane z bazą teoretyczną, w szczególności omawiając zagadnienia dotyczące *soft power* z perspektywy teorii neoliberalnej i konstruktywistycznej, wyjaśniając ponadto termin *soft power* oraz zarysowując podstawowe podejścia badawcze, wyjaśniające jego istotę. W dalszej kolejności Autorka omówiła źródła miękkiej siły, do których zalicza m.in. kulturę, normy i wartości polityczne oraz politykę zagraniczną i ich znaczenie dla możliwości realizowania celów państwa. W tej części pracy Autorka poruszyła także zagadnienie oddziaływania *soft power* oraz jej ograniczeń. W rozdziale odniesiono się także do kilku wskaźników *soft power* (The Soft Power 30 z IfG-Monocle Soft Power Index, Elcano Global Presence Index) i do kwestii prognostycznych w tym zakresie.

Rozdział drugi dotyczy zagadnienia dyplomacji publicznej jako instrumentu miękkiej siły, a także sposobu zarządzania jej zasobami. Wszystkie podrozdziały stanowią bazę teoretyczną i służą jako podstawą do refleksji nad znaczeniem dyplomacji publicznej w kontekście dyplomacji klasycznej. Rozdział zamyka omówienie dyplomacji publicznej kontekście public relations i brandingu ze wskazaniem na ich powiązania.

Kolejne dwa rozdziały (3 i 4 rozdział) mają charakter empiryczny i analityczny (5 rozdział). Dotyczą w głównej mierze zaprezentowania szwedzkiego modelu państwa, polityki zagranicznej Szwecji i jej dyplomacji publicznej w kontekście ewolucji.

W trzecim rozdziale skoncentrowano się na scharakteryzowaniu Szwecji jako nordyckiego modelu państwa dobrobytu. Celem tego rozdziału była analiza szwedzkiego systemu gospodarczego oraz społeczno-politycznego w kontekście wybranych elementów, które konstytuują współczesną Szwecję, uznając je za budulce funkcjonowania i rozwoju państwa oraz jej dyplomacji publicznej. Autorka podejmuje wątki m.in.: państwa opiekuńczego, Folkhemmet, kultury politycznej i demokracji konsensualnej, kultury kapitalizmu, edukacji, innowacyjności czy feminizmu.

W rozdziale czwartym Pani mgr koncentruje się na analizie charakteru przeobrażeń polityki zagranicznej Szwecji w kontekście wybranych jej elementów, priorytetów i kierunków. Rozwój tych elementów państwa szwedzkiego był logicznym następstwem strategii odejścia od polityki neutralności w kierunku międzynarodowego zaangażowania.

Z kolei w rozdziale piątym dokonano analizy praktycznego wymiaru dyplomacji publicznej Szwecji, ukazując zarówno strategię państwa w obszarze kreowania tego rodzaju dyplomacji, jak i prezentując konkretne rozwiązania wdrażane na przestrzeni lat. Celem rozdziału piątego było zaprezentowanie form i metod, z jakich Szwecja korzysta w dyplomacji publicznej, jej celów, przejawów, praktyk, sfer, założeń, wytycznych. Oprócz tego w rozdziale poruszono temat stosowanej przez Szwecję cyberdyplomacji.

Ostatnia część pracy stanowi podsumowanie badań oraz przedstawienie najważniejszych wniosków, wynikających z przeprowadzonej analizy. Autorka odnosi się tej części w nim do postawionych celów, odpowiada w ich kontekście na pytania badawcze, a także weryfikuje sformułowane we *Wstępie* hipotezy. Pani mgr Broś-Szczęsna trafnie wyciąga konkluzje, dotyczące charakteru dyplomacji publicznej Szwecji, jej związków z modelem państwa czy wartościami, które przyświecają szwedzkiemu społeczeństwu. Oprócz tego

bardzo dojrzałe ocenia możliwości, jakie Szwecja uzyskuje ze stosowania takiego modelu dyplomacji, a także trafnie odnosi się do tego, w jaki sposób działania te przekładają się na osiąganie celów na arenie międzynarodowej.

Pani mgr Natalia Broś-Szczęsna jest świadoma, że podjęty przez nią temat badawczy był dość rzadko poruszany do tej pory na gruncie polskim – szczególnie w kontekście najnowszych badań dotyczących polityki zagranicznej i dyplomacji publicznej Szwecji czy wizerunku tego państwa na arenie międzynarodowej. Taki więc a nie inny wybór tematu przez Doktorantkę wymaga docenienia.

Biorąc jednak pod uwagę strukturę i zawartość rozprawy, chciałabym zwrócić uwagę na kilka kwestii.

Praca doktorska składa się – jak już wspomniałam – z pięciu rozdziałów, *Wstępu*, *Zakończenia* oraz *Bibliografii*. Taki układ pracy jest dobrze dostosowany do realizacji założonych przez Doktorantkę celów badawczych. Mam jednak pewną wątpliwość co do części poświęconej stanowi badań nad zagadnieniem, który jest przedmiotem pracy. Uważam, że ta – jednak dużo bardziej rozbudowana niż zaprezentowana we *Wstępie* - część (rozbudowana o solidny przegląd literatury) powinna znaleźć się w rozdziale 1 lub 2 jako osobny podrozdział.

Atutem pracy jest cenny zabieg Doktorantki, by w każdym rozdziale wprowadzić czytelnika w jego treść, a następnie przejść do poszczególnych podrozdziałów. Dopełnieniem takiego podejścia mogłoby być zakończenie każdego z rozdziałów podsumowaniem zawartych w nim rozważań i przedstawieniem płynących z nim wniosków, co uporządkowałoby by wywód i uczyniłoby go jeszcze bardziej przejrzystym. Tymczasem Pani magister takie podsumowanie (5.6. *Wnioski*) zastosowała wyłącznie w rozdziale piątym.

Treść pracy doktorskiej uzupełniają liczne tabele i rysunki, co stanowi jej wartość dodatkową. Należy podkreślić, iż zostały one sporządzone ze starannością i tworzą jednolity materiał informacyjny. Brakuje niestety spisów tabel i rysunków w spisie treści, co nieco utrudnia powrót do przeczytanych wcześniej treści.

W odniesieniu do *Bibliografii* uważam, że część „Dokumenty” powinna być jej pierwszą częścią, a część „Wydawnictwa zwarta (książka)” powinna być zatytułowana „Opracowania” lub „Monografie i prace pod redakcją”, a w tej części powinny się znaleźć rozdziały z prac zbiorowych (Autorka błędnie nazywa rozdział artykułem). Kolejna część bibliografii „Artykuły w wydawnictwie ciągłym...” powinna być zatytułowana „Artykuły naukowe”, następnie „Źródła internetowe”. Ponadto w spisie treści należałoby zostawić sam tytuł *Bibliografia*, pomijając jej poszczególne części.

### **Cel i zakres badań**

Podjęty w rozprawie doktorskiej problem badawczy został dokładnie nakreślony we *Wstępie*, gdzie Autorka wskazała także główne zamierzenia badawcze (trzy cele badawcze – ss. 7-8). Jako pierwszy cel wskazała: opisanie związków, zależności pomiędzy szwedzkim modelem państwa a jego dyplomacją publiczną. Celem drugim było: scharakteryzowanie szwedzkiej dyplomacji publicznej, a celem trzecim - weryfikacja twierdzenia, iż dyplomacja publiczna wspiera osiąganie celów polityki zagranicznej Szwecji.

Cele pracy podporządkowano weryfikacji dwóch hipotez głównych, a w tym procesie pomocne były sformułowane przez Autorkę pytania badawcze.

Realizując przyjęte cele badań Autorka postanowiła za punkt wyjścia obrać teorię stosunków międzynarodowych, umiejscawiając ją w nurcie neoliberalizmu i konstruktywizmu. Autorka prowadząc swoje analizy doskonale zdaje sobie sprawę z interdyscyplinarności badanego zagadnienia, co wyraźnie zostało zaznaczone w części wstępnej rozprawy (ss. 8-9). Dlatego też Pani mgr wychodząc poza stosunki międzynarodowe – odnosi się także do analizy relacji między mediami a polityką, ze szczególnym uwzględnieniem prowadzonej przez Szwecję komunikacji czy procesów opiniotwórczych. Takie podejście podyktowane zostało koniecznością zbadania czynników mających wpływ na postrzeganie państwa i jego wizerunek właśnie w kontekście miękkiej siły.

Dzięki tak wyznaczony, celom badawczym możliwe było dokonanie rzetelnej analizy modelu dyplomacji publicznej Szwecji.

Tak wyznaczone cele dysertacji implikują konieczność wyznaczenia ram czasowych, co nie znalazło się w części wstępnej pracy. Zakres temporalny porządkuje rozważania i analizę, umiejscawiając ją w konkretnych okolicznościach i uwarunkowaniach. Uwzględnienie i uzasadnienie przedziału chronologicznego prowadzonej analizy wydaje się zatem zasadne, bowiem umożliwia pokazanie, w jaki sposób zmieniał się konkretne zjawisko oraz w jaki sposób i pod wpływem jakich czynników ewoluowało.

### **Uwagi metodologiczne**

Kwestie metodologiczne zostały przedstawione i wyjaśnione na początku dysertacji. *Wstęp* pracy został poświęcony również analizie dotychczasowego stanu badań nad rozważanymi zagadnieniami (choć jak wspominałam – brakuje nieco szerszego ujęcia tego zagadnienia). Na podkreślenie zasługuje fakt, iż do kwestii metodologicznych i definicyjnych Doktorantka powraca wielokrotnie w wielu miejscach doktoratu, co świadczy o tym, że ma świadomość celu swojej pracy i konsekwentnie trzyma się obranego kierunku rozważań.

Jeśli chodzi o warsztat metodologiczny, to uważam, iż Pani magister dobrał go prawidłowo – w taki sposób, by był mu pomocny w całym procesie badawczym.

We *Wstępie* Pani Natalia Broś-Szczęsna sformułowała dwie główne hipotezy badawcze oraz sformułowała łącznie siedem pytań badawczych pomocne w realizacji trzech celów pracy oraz weryfikacji hipotez. Uważam, że warto byłoby nieco przeprojektować tę część i jak wspomniałam wcześniej – staranniejsze sformułować hipotezy (by nie brzmiały jak tezy), a także przyporządkować właśnie hipotezom pytania badawcze. Taki zabieg byłby moim zdaniem bardziej uzasadniony. Rozważyłabym ponadto sformułowanie kilku hipotez szczegółowych, które odnosiłyby się do poszczególnych elementów uwzględnianych przez Autorkę w prowadzonych przez nią badaniach empirycznych (szczególnie w wywiadach, które przeprowadzała Autorka z pracownikami Instytutu Szwedzkiego – tu można by skonfrontować opinie respondentów z założeniami szczegółowymi przyjętymi w pracy).

We *Wstępie* Pani mgr Broś-Szczęsna określiła zastosowane przez siebie metody i techniki badawcze (ss. 8-9). Co ważne, Autorka dobrze uzasadniła potrzebę zastosowania wybranych przez siebie metod, a za szczególnie trafne uważam techniki dobrane w części analitycznej rozprawy. Dokonana w rozdziale piątym analiza oparta m.in. na wynikach badań Doktorantki świadczy o dobrym przygotowaniu Pani magister do prowadzonych badań. Co istotne, jest to umiejętność dość rzadka wśród badaczy reprezentujących nauki o polityce i administracji.

Uważam więc, iż Pani magister trafnie dobrała warsztat metodologiczny, który był jej pomocny w procesie badawczym. Zaznaczyć pragnę, iż wskazane przez mnie mankamenty w żaden istotny sposób nie wpływają na całość rozważań prowadzonych w rozprawie, którą oceniam wysoko.

### Uwagi merytoryczne

Do realizacji przedstawionych powyżej celów dostosowano strukturę rozprawy. Składa się ona – jak już wspomniałam – z pięciu rozdziałów, *Wstępu*, *Zakończenia* oraz *Bibliografii*.

Realizacji badań dobrze służy, logicznie, przejrzyste i konsekwentnie skonstruowany plan pracy (choć jak zaznaczyłam powyżej – mam pewne drobne uwagi). Struktura pracy wyraźnie określa koncepcję badań. Wskazuje na umiejętności samodzielnego stawiania problemu i konsekwentnego jego rozwiązywania. Nie jest to umiejętność powszechna, szczególnie u młodych badaczy.

Na pochwałę zasługuje rzetelne przeprowadzenie badań przy jednoczesnym ich dość szerokim zakresie. Dokonano przeglądu literatury przedmiotu i wielu zagranicznych źródeł. Doktorantka wykazała się w tym aspekcie dużą erudycją i umiejętnościami analitycznymi. Potrafi stawiać pytania i definiować problemy, dobierać argumenty, przeprowadzać analizę i formułować wnioski.

Wśród uwag dotyczących rozprawy – oprócz wspomnianych powyżej – zwróciłabym uwagę jeszcze na kilka elementów:

- we *Wstępie* do pracy Autorka formułuje hipotezę: „Szwedzka dyplomacja posiada unikalny charakter, silnie związany z tożsamością i modelem państwa...” W tym miejscu zastanowiłabym się nad uzasadnieniem słowa „unikalny” – by ukazać w stosunku do jakich innych państw sposób prowadzenia dyplomacji publicznej w Szwecji jest różny i wyjątkowy;
- brakuje mi także odniesienia w pracy do wymienienia *case study* (studium przypadku) jako głównej metody badawczej w pracy. Analiza przypadku badawcza polegająca na szerokim opisie danego zjawiska, mająca na celu jego pogłębioną analizę i ocenę. Jest to jakościowe badanie, które poprzez wykorzystanie wielu technik gromadzenia oraz analizy danych pozwala rozwiązywać problemy naukowe i praktyczne. Na tej właśnie metodzie oparta została praca, ale nie zostało to uwypuklone;
- poza tym uważam, że tytuł pracy powinien być nieco bardziej doprecyzowany. Rozważyłabym dodanie podtytułu, w którym określone mogłyby być ramy czasowe i może uwzględniony jeden z elementów wymienionych w hipotezach np. „zwiększenie roli państwa w stosunkach międzynarodowych” czy „skuteczność w osiąganiu celów polityki zagranicznej”;
- w moim przekonaniu niezwykle istotnym jest rozdział 5. dysertacji, dotyczący szwedzkiego modelu dyplomacji publicznej, w którym Autorka wykorzystuje także wnioski z badań własnych. W tej części rozprawy Doktorantka wykazała się nie tylko znajomością badanych zagadnień (w szczególności istotnych uwarunkowań charakterystycznych dla Szwecji, ale także interpretacją wyników badań oraz umiejętnością trafnego wnioskowania na podstawie prowadzonych wcześniej rozważań;
- docenienia wymaga interdyscyplinarny charakter badań. Praca znakomicie wpisuje się w dyscyplinę nauk o polityce i administracji oraz w dyscyplinę stosunki międzynarodowe, ale należy zauważyć nawiązania do nauk o komunikacji społecznej i mediach, wątki o charakterze historycznym, ekonomicznym czy prawnym.

Mimo wskazanych powyżej uwag, uważam, że Doktorantka wykazała się w pracy doktorskiej nie tylko znajomością i badanymi przez siebie zagadnień, uwarunkowań i praktyki ich działania, ale także umiejętnością interpretacji wyników prowadzonych przez siebie badań. Na pochwałę zasługuje rzetelne i wnikliwe przeprowadzenie badań przy jednoczesnym ich dość szerokim zakresie.

Mgr Natalia Broś-Szczęsna wykazała się dużą erudycją i umiejętnościami analitycznymi. Potrafi stawiać pytania i definiować problemy, dobierać argumenty, przeprowadzać analizę i formułować wnioski. Zaznaczyć pragnę, iż wskazane przez mnie mankamenty nie wpływają w istotny sposób na całość rozważań prowadzonych w rozprawie, którą oceniam wysoko.

Rozważania w dysertacji prowadzone są na odpowiedniej bazie źródłowej, jednak uważam, że w bibliografii brakuje co najmniej kilku prac polskich i zagranicznych autorów:

Wymieniłabym tu m.in. następujące prace:

- I. Barczak, *Pomoc rozwojowa jako instrument kształtowania pozytywnego wizerunku Szwecji w świecie*, „Zeszyty Naukowe”, 2012, nr 249.
- B. Surmacz, *Wpływ nowych technologii na funkcje współczesnej dyplomacji*, [w:] *Dyplomacja cyfrowa jako instrument polityki zagranicznej państwa XXI wieku*, red. M. Kosienkowski, B. Piskorska, Lublin 2014.
- W. Anioł, *The Northern Path. Modernisation the Scandinavian Way*. University of Warsaw, Warsaw 2013.
- K. Marzyska, *Sweden's Public Diplomacy Strategy in the 21st Century, An Analysis*, Södertörn University, Stockholm 2021, <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1602985/FULLTEXT02>.
- P.M. Goff, *Cultural Diplomacy*, [w:] *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy*, red. A.F. Cooper, J. Heine, R. Thakur, Oxford 2013.
- *Scandinavian Design. Alternative Histories*, red. K. Fallan, London 2012.
- K. Dinnie, *Nation Branding. Concepts, Issues, Practice*, London 2008.
- M. Kobierecki, A. Kobierecka, *W poszukiwaniu źródeł międzynarodowej atrakcyjności Szwecji Wymiar kulturowy*, „Politeja”, 2017, nr. 48.
- A. Kobierecka, *Sweden's Image Policy in the Times of Refugee Crisis*, „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne”, 2019, vol. 64, nr 4.
- A. Kobierecka, *Sweden as a "pariah state" in times of COVID-19 pandemic?*, „Przegląd Zachodni”, 2020, vol. 377, nr 4.
- F. Heyman, P. J. Norbäck, & L. Persson, *The Turnaround of the Swedish Economy: Lessons from Large Business Sector Reforms*. World Bank Research Observer, 2019, vol. 34, no. 2.
- K. Sobczyk, *Sweden's Security Policy – Neutrality and Non-Affinity and their Prospects in the Face of the Russian-Ukrainian Conflict*, „National Security” 2015, nr 4.

Więszych zastrzeżeń nie budzi strona językowa rozprawy. Praca napisana jest ładnym językiem polskim. Błędów literowych, stylistycznych czy interpunkcyjnych w pracy praktycznie nie ma. Zauważyć należy drobne niekonsekwencje w przypisach czy bibliografii (nieujednolicone zapisy, brak wydawnictw itp.).

## Konkluzja

Oceniając rozprawę doktorską Pani mgr Natalii Broś-Szczęsnej stwierdzam, że cel zasadniczy pracy został zrealizowany. Autorka kompleksowo, rzetelnie i profesjonalnie przedstawiła pełną analizę dotyczącą dyplomacji publicznej Szwecji, uwzględniaj jej związki z modelem państwa oraz polityką zagraniczną.

Wnioski są wnikliwe, wsparte rzetelnym uzasadnieniem i pogłębioną analizą. Kompleksowość, wielowątkowość i wielopłaszczyznowość dokonanego ujęcia świadczą nie

tylko o dobrze opanowanym warsztacie badawczym, ale i dojrzałości naukowej Pani magister. Recenzowana dysertacja stanowi niewątpliwie cenny wkład w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji. Oceniona dysertacja stanowi samodzielne opracowanie, będąc jednocześnie rozwiązaniem ważnego problemu badawczego i dlatego w pełni odpowiada wymaganiom stawianym rozprawom doktorskim. Wnioskuje zatem o dopuszczenie Pani mgr Natali Broś-Szczęsnej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

*Magdalena Musiał-Karpińska*

Poznań, 20 czerwca 2023 r.